

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ НА ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД

РЕШЕНИЕ

№ 1130

От 27.7.2023 г.

На основание чл.21, ал.1, т.2 от ЗМСМА,

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ДИМИТРОВГРАД

РЕШИ:

1. Приема Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Димитровград
2. Възлага на кмета осъществяването на всички дейности, необходими за правилното и законосъобразно изпълнение на решението.

ОБЩИНА
ДИМИТРОВГРАД

DIMITROVGRAD
MUNICIPALITY

Утвърден от Общински съвет -
Димитровград
с решение № 1130/27.07.2023 г.,
на основание чл. 196, ал. 3 от
Закона за предучилищното
и училищно образование.

АНАЛИЗ

на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община
Димитровград

(по чл. 196, ал. 1 на Закона за предучилищно и училищно образование)

Съдържание:

1. Въведение.
2. Състояние и предизвикателства:
 - 2.1. Обща картина на образователната система в община Димитровград. Тенденции. Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена;
 - 2.1.1. Демографско състояние;
 - 2.1.2. Детски градини;
 - 2.1.3. Училища;
 - 2.1.4. Центрове за подкрепа на личностното развитие и извънучилищни учреждения.
 - 2.2. Предизвикателствата пред **общата подкрепа** за личностно развитие.
 - 2.3. Предизвикателствата пред **допълнителната подкрепа** за личностно развитие /чл. 187 на ЗПУО/.
3. Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в центровете за подкрепа за личностно развитие и ЦПППО.
 - 3.1. Деца и ученици:
 - 3.1.1. Брой ученици с изявени дарби и брой ученици класирани в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания
 - 3.1.2. Брой деца и ученици в риск от социално изключване; / по данни на училищните ръководства и отдел „Закрила на детето“/;
 - 3.1.3. Деца и ученици със СОП.
 - 3.2. Кадрови ресурси.
 - 3.3. Учебно техническа и материална база. Състояние на сградния фонд.
 - 3.4. Финансиране:
 - 3.4.1. Начин на финансиране;
 - 3.4.2. Бюджет;
 - 3.4.3. Участие в програми за финансиране;
 - 3.4.4. Даване на обекти под наем;
 - 3.4.5. Дарения;
 - 3.4.6. Възможности за реализиране на допълнителни приходи.
 - 3.5. Външни фактори:
 - 3.5.1. Семейна среда и работа с родители;
 - 3.5.2. Настоятелства;
 - 3.5.3. Връзки с неправителствени организации, читалища, спортни клубове.;
 - 3.5.4. Взаимодействие с институциите.
4. Списък на институциите, базирани в общината:
 - 4.1.1. Държавни институции;
 - 4.1.2. Комисии, съвети;
 - 4.1.3. Постоянни комисии към Общински съвет.
5. Заключение.

1. Въведение

Съгласно чл. 176 на *Закона за предучилищното и училищно образование* (ЗПУО) подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици в съответствие с индивидуалните им потребности и цели да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците е **обща и допълнителна**.

Дейности от общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички училища могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- кариерно ориентирани на учениците;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на ЗПУО е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания. Дейности, които не могат да се извършат самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- ресурсно подпомагане.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите (детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена) в *системата на предучилищното и училищното образование* (ЗПУО) осигуряват е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

Съгласно чл. 176 на *Закона за предучилищното и училищно образование* (ЗПУО) подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици и цели да осигури:

- съответствие с индивидуалните им потребности
- подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им;

- осъществяване на подкрепата за детето и ученика най-близко до мястото, където живее и учи.

В съответствие с изискванията на чл. 174, ал.1 от ЗПУО осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в СПУО трябва да се осъществява *съвместно* с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. За разработването на този Анализ със заповед на кмета на Община Димитровград е създадена работна група, в чийто състав са включени представители на Общинска администрация, отдел „Закрила на детето“, Център за обществена подкрепа(ЦОП), Център за ранна интервенция на уврежданията, здравен медиатор, НПО.

По смисъла на ЗПУО (съгласно Допълнителните разпоредби.)

§1, т. 6. „Дете или ученик в риск“ е дете или ученик:

- а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;
- б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание във или извън семейството му;
- в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие.

§1, т. 7. „Дете или ученик с изяви дарби“ е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

§1, т. 12. „Ключови компетентности“ са комплекс от взаимозависими знания, умения и нагласи или отношения, необходими за личностното развитие на индивида през целия живот, за изграждането на активна гражданска позиция и участие в социалния живот, както и за пригодността му за реализация на пазара на труда, определени на национално равнище в съответствие с Европейската референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот, приета с Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г.

§1, т. 22. „Приобщаващо образование“ е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

§1, т. 23. „Психо-социална рехабилитация“ е комплекс от дейности за подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценно участие в училище.

§1, т. 24. „Ресурсно подпомагане на деца и ученици“ е осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, основана на оценката на потребностите на децата и учениците, което включва осъществяване на дейности от специалисти, насочени към личностно развитие на децата и ученици със специални образователни потребности, и с оглед постигане на целите, заложиени в плановете за подкрепа и в индивидуалните им учебни програми.

§1, т. 25. „Рехабилитация при комуникативни нарушения“ е комплекс от дейности за подпомагане на деца и ученици със затруднения, увреждане или разстройство на езика, говора, познавателните процеси и социалното поведение.

§1, т. 26. „Родител“ е лицето, което упражнява родителските права по смисъла на Семейния кодекс.

§1, т. 27. „Специални образователни потребности“ на дете и ученик са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

§1, т. 29. „Ученик с хронични заболявания“ е ученик със среднотежки, компенсирани и реконвалесцентни форми на съответното хронично заболяване.

2. Състояние и предизвикателства

2.1. Обща картина на образователната система в Община Димитровград.Тенденции. Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2022 / 2023 г.

2.1.1 Демографско състояние

Информацията за демографското развитие на населението в общината обхваща данни за последните 5 години.(не повече от 5 стр.) Характеристика с представяне на статистически данни, анализ на тенденциите в общината, може да се направи сравнение на данните и тенденциите в общината със средните данни за областта и за България.

Население: Общ брой на населението и тенденции през последните години – изменение към намаляване/увеличаване; Съотношение между градското и селското население в общината; Гъстота на населението; Съотношение между разпределението на населението в отделните населени места в общината.

Ниво на раждаемост, смъртност, естествен прираст и механичен прираст; раждаемост, смъртност; естествен прираст ;механичен прираст;

Статистически данни за общината и тенденции:

Статистически данни за населението по възрастови групи; Тенденции във възрастовата структура през последните години – към застаряване или подмладяване; Анализ и данни за структурата на населението под- във- и над-трудоспособна възраст в общината. Данни за дела на детското население, на населението в трудоспособна възраст, за хората с увреждания и анализ на тенденциите от гледна точка на потребностите и териториалния обхват на планираните социални услуги в областта. Други специфики, оказващи влияние върху демографската структура на населението в общината.

Населението в община Димитровград през 2021 г. е 44 649 човека , а през 2020 г. – 45 650.

Към 31.12.2020 г. в общината живеят 21 957 мъже и 23 693 жени, което представлява съответно 48% и 52% от общото население. 33 985 души (около 75%) живеят в градовете Димитровград и Мерицлери, като този дял е по-висок, както от средното за област Хасково, така и за България. В периода 2010-2021 г. населението намалява, като процесът се характеризира с по-неблагоприятни стойности в сравнение както с тези за страната, така и с тези за област Хасково. Намалението на населението в България, област Хасково и община Димитровград през 2020 спрямо 2010 г. е съответно с 8%, 12% и 18%.

Таблица 1. Население, 2016-2021 г., брой

Година	България	Област Хасково	Община Димитровград
2016 г.	7101859	233415	49061
2017 г.	7050034	231276	48301
2018 г.	7000039	228141	47287
2019 г.	6695148	225317	46284
2020 г.	6916548	223625	45650
2021 г.			44649

Източник: НСИ

Годишната динамика на броя населението илюстрира по-големия спад в община Димитровград спрямо областта и страната.

Общият брой на населението в общината за периода 2017-2021 г. е намаляло с 3652 д. или средно с 731 човека годишно. За посочения период в двата града на общината населението намалява с 2825 д., а в селата – с общо 827 д. За сравнение, общият брой на населението в общината за периода 2010-2020 г. е намаляло с 10219 д. или средно с 929 човека годишно. За посочения период в двата града на общината населението намалява с 6715 д. (16,5 %), а в селата – с общо 3504 д. (23 %).

За отбелязване е, че демографското състояние в градовете показва същата тенденция към намаляване на населението, каквато се наблюдава и на ниво община. Това означава, че демографският потенциал на селата, които до неотдавна бяха източник за миграция към градовете е изчерпан.

За Димитровград, селата Великан (40 жители), Райново (50 жители) и Светлина (31 жители) са идентифицирани като територии в риск от обезлюдяване.

Демографските процеси, които влияят на спада на населението са **естественият и механичният прираст** на населението. Още преди 1989 г. спира нарастването на броя на населението и започва процесът на неговото числено намаляване, който води до демографска криза в страната.

Факторите, които оказват влияние върху броя на населението са естественото движение (раждания и умирация) и миграцията. И естественият, и механичният прираст са отрицателни величини за общината, и то със значително по-високи стойности от тези за страната. Докато на национално ниво намалението на населението се дължи основно на естественото движение на населението, то в община Димитровград и естественото, и механичното движение имат сходно значение.

Друга тенденция, която също се запазва през годините, е броят на новородените деца в градовете да е по-голям в сравнение с броя на новородените в селата (между 25 и 30 % повече).

За периода 2016-2021 г. **коэффициентът на раждаемост** за област Хасково е по-нисък спрямо този за страната. За 2020 г. за област Хасково е 7,4 ‰ спрямо 8,5 ‰ за страната, а за 2019 г. е 8,0 ‰ спрямо 8,8 ‰ за страната.

Коэффициентът на смъртност за област Хасково е по-висок в сравнение с този за страната. За 2020 г. е 19,7 ‰ спрямо 18,0 ‰ за страната, а за 2019 г. е 16,7 ‰ спрямо 15,5 ‰ за страната.

През 2018 и 2019 г. отрицателните стойности на механичния прираст нарастват с почти два пъти и половина, но през 2020 г. се отчита значителен спад и стойностите падат под 100, като едно от възможните обяснения за това е влиянието на COVID пандемията.

Гъстотата на населението в община Димитровград е по-голяма от средната за страната през целия анализиран период. В резултата на демографската криза тя намалява както на национално ниво, така и в общината, но на местно ниво спадът е по-съществен.

Демографската структура на населението по възраст е по-неблагоприятна от средната за България и за област Хасково, като се влошава в периода на анализ – населението в общината застарява с по-бързи темпове, което неминуемо рефлектира върху недостатъчно възпроизводство на трудовия потенциал и недостиг на работна ръка.

Коефициентът на възрастова зависимост (брой на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години) също е с по-лоши стойности в общината.

Наличните официални данни за образователното равнище са от преброяването през 2011 г. и не могат да очертаят актуална картина. Към 2011 г. сред населението в община Димитровград делът на хората със средно и основно образование е по-висок в сравнение със средното на страната, като това е за сметка на по-ниския дял на висшистите.

Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2022 / 2023 г.

През учебната 2022/2023 г. образователна система в Община Димитровград обхваща 7 детски градини, 13 училища и 2 обслужващи звена (ОП ДМЦ и ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно“)

2.1.2 Детски градини

Броят, капацитетът на детските градини в общината и децата на възраст между 3 и 6 през учебната 2022/2023 г. са както следва:

№	ДЕТСКИ ГРАДИНИ	Брой деца						Брой персонал		
		3-4 годишни		5-6 годишни		общ бр. деца	от тях: бр. деца със СОП	Педагогически специалисти		Непедагогически
		общо	от тях: със СОП	общо	от тях: със СОП			учители	Други (по чл. 211,ал.2 от ЗПУО)	
1.	ДГ № 1	104	1	106	2	210	3	19	1 логопед	19,5
2.	ДГ № 2	109	1	131	3	240	4	22	1 логопед 0,5 психолог	22
3.	ДГ № 3	46	0	42	2	88	2	9	0	10,5
4.	ДГ № 4	126	2	104	8	230	10	21	0	21,5
5.	ДГ „Слънце”	94	3	114	4	208	7	20	1 логопед	25,5
6.	ДГ „Лилия”	25	0	77	0	102	0	9	0	11
7.	ДГ „Райна Княгиня”	74	3	73	2	147	5	14,5	0	20
	Общо:	578	10	647	21	1 225	31	114,5	3,5	130

2.1.3 Училища

УЧИЛИЩА	Финансиране (общинско, държавно)	бр. ученици					Брой персонал						
		дневна форма на обучение	Задочна форма на обучение	Индивидуална форма на обучение	комбинирана форма на обучение	общо	в т. ч. със СОП	Педагогически специалисти		непедагогически	общо		
							учители	Заети щатове	Т.ч други (по стат. 211а, 2 от ЗЗД)	персонал	Заети щатове	персонал	Заети щатове

1.ОУ „Алеко Константинов”, Димитровград	общинско	701	-	1	-	702	27	68	64	2	13	13	81	77
2. ОУ „Васил Левски”, Димитровград	община	106	-	-	-	106	11	15,5	15,5	-	5	4	20,5	19,5
3.ОУ „Св.св.Кирил и Методий”, Димитровград	общинско	151	-	-	-	151	20	20	20	1	5	5	25	25
4.ОУ „Христо Смирненски”, с. Радиево	общинско	124	-	-	-	124	5	14	14	-	5,1	4,1	19,1	18,1
5.СУ „Любен Каравелов” Димитровград	общинско	604	0	0	0	604	17	57	57	3	13	13	70	70
6.ОУ „Пейо Кр.Яворов” Димитровград	общинско	230	0	0	0	230	14	21	21	-	7	7	28	28
7.ОУ „Васил Левски”, с. Ябълково	общинско	90	0	0	0	90	12	13	13	0	4,5	4,5	17,5	17,5
8.ПМГ „Иван Вазов”, Димитровград	общинско	559	0	0	0	559	0	41	40	2	10,5	10,5	51,5	50,5
9. ПЕГ “Д-р Иван Богоров”, Димитровград	общинско	376	23	0	0	399	0	28	28	2	11	11	39	39
10.ПГ“Проф. д-р Асен Златаров”- Димитровград	държавно	90	17 4 ду ал на	88 сам ост оят елн а	0	352	0	29	33	4	10	10	43	43
11.ОУ „Димитър Недялков Матевски”, гр. Меричлери	общинско	99	0	0	0	99	12	13	13	0	6	6	6	19
12.ОУ „Христо Ботев”, с. Крепост	общинско	100	0	0	0	100	10	13	13	0	4,5	4,5	17,5	17, 5
13.ОУ „Пенчо Славейков”, Димитровград	общинско	695	0	0	0	695	39	66	66	3	11,5	11	77, 5	77
Общо:		392 5	19 7	89	0	421 1	167	398, 5	397, 5	17	106, 1	103, 6	495, 6	501, 1

2.1.4. Центрове за подкрепа на личностното развитие и извънучилищни учреждения.

ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ УЧРЕЖДЕНИЯ И ЦЕНТРОВЕ	финансиране	Брой ученици						Брой персонал			
		Постоянни групи	Временни групи	Индивидуално обучение	Общо	В т.ч. със СОП	Ученици в риск	Педагогически специалисти		Непедагогически персонал	общо
								учители	Други по чл. 211, ал. 2		
Център за подкрепа за личностното развитие – Народна астрономическа обсерватория и планетариум „Джордано Бруно”	МОН Община Димитровград	8	4	0	12	-	1	1	1	3	5
Общинско предприятие „Детски и младежки център” гр. Димитровград	Общински бюджет	0	18	-	18	8	2	2	1	8	11

2.2. Предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие

Съгласно чл. 178, ал. 1 от ЗПУО, **общата подкрепа за личностно развитие**

включва:

осигурява се от :

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	всички институции
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;	само училища
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език;	само детски градини
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;	само училища
5. консултации по учебни предмети;	само училища
6. кариерно ориентиране на учениците;	всички институции
7. занимания по интереси;	всички институции
8. библиотечно-информационно обслужване;	само училища
9. грижа за здравето;	всички институции
10. осигуряване на общежитие;	училища и общежития
11. поощряване с морални и материални награди;	всички институции
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	всички институции
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;	всички институции
14. логопедична работа.	всички институции

Общата подкрепа на нивото на системата, обединява съществуващите видове образователна среда у нас – образователни институции, центрове за подкрепа за личностно развитие (ОП ДМЦ, ЦПЛР-НАОП), включително центрове за специална образователна подкрепа, регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, общежития и други, чиято функция е да подпомагат вътрешната структура за разгръщане на диференцирани подходи за посрещане на разнообразието от образователни потребности.

На ниво детска градина и училище, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие на децата и учениците, мотивиращи и развиващи интересите дейности.

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Тук задача на учителя е да систематизира наличната информация за детето (портфолио, тест за училищна готовност, входно ниво, текущи оценки, наблюдение). Това обобщение не е самоцелно. В рамките на общата подкрепа учителят обобщава информацията и наблюденията си, за да организира преподаването съобразно потребностите, стиловете на учене, силните страни на децата и учениците. По този начин учителят може аргументирано и навреме да забележи първите признаци на затруднения в ученето на всяко дете, както и да отдели допълнително внимание на децата, които се развиват в конкретна област на знанието, спорта или изкуствата, така че те да разгърнат своя потенциал. Освен да планира работата в клас, като се основава на систематизирана информация, учителят

целенасочено организира консултациите си, часовете по интереси, допълнителното обучение.

Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание и др., които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, както и от неспециализирания персонал.

Проучване сред учители от училищата на община Димитровград показва, че учителите познават и използват в своята пряка работа различните видове обща подкрепа за личностно развитие, по смисъла на чл. 178, ал.1 от ЗПУО. **Най-често** педагозите провеждат **консултации по учебни предмети**. Разчитат много на **екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти**. **Поощряването с морални и материални награди** е важен момент в обучението и възпитанието на учениците. **Грижата за здравето и дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение** също са едни от основните компоненти от общата подкрепа, които според частично проучване сред учители са важни за личностно развитие на децата. Голяма част от учителите считат, че партньорството с родителите е основата на дейностите по **превенция на тормоза и насилието**, по смисъла на чл. 185, ал. 2, от ЗПУО. За други разглеждането на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси мотивират и водят до **преодоляване на проблемното поведение на учениците**. Изготвянето на правила за поведението в класа, съвместно с учениците, би довело до положителен резултат в превенцията. Най-често в работата си **по мотивация и преодоляване на проблемното поведение**, по смисъла на чл. 186, ал.1 от ЗПУО, прилагат следните дейности: обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му; насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности и участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището.

Родителите заедно с учителите са най-сигурният ресурс за децата. Дали ще участват активно или пасивно в общата подкрепа, зависи от самите родители. Те са желан от училището партньор, защото са носители на важна информация и на различна гледна точка за детето, а също така, защото за тях, както и за училището е важно детето да се развива и да се чувства добре. Родителите могат да получат, но и да дадат информация и опит, с които да помогнат на учителите да опознаят по-добре детето. Необходимо е училището и детската градина да положат усилия да изградят връзката с родителите и постоянно да поддържат тяхното участие като основен партньор.

Дейности от общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички училища могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

• **кариерно ориентиране на учениците в училищното образование** включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (ЗПУО чл. 180)

Кариерното ориентиране на учениците на общинско ниво, се осъществява основно от класните ръководители и педагогическия съветник: в часа на класния ръководител; индивидуални срещи с ученици и родители; групови дискусии и беседи в часовете по

теми, свързани с избора на професия; работа по проекти; срещи - разговори с родители, които разказват за своите професии; посещения с ученици в отделни учебни заведения. Провеждат се родителски срещи за бъдещите петокласници за по - плавен преход към следващия етап на образование.

Организирано са и родителски срещи за приема след завършено основно образование с участието на представители на учебни заведения в общината. Дава се информация за видовете подготовка в институциите, ред и условия за осъществяване на приема, професии и специалности, които се изучават. Важна част от кариерното ориентиране на учениците е посредничеството между ученици, училище и бизнес по проблемите на кариерното ориентиране, така също и разработване на училищни практики за кариерно ориентиране.

Учениците са консултирани относно формиране на интереси, нагласи, преодоляване на типични грешки и мотивация за избор на образование и професия, формиране на умения за планиране на учебното и личното време, умения за свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование и професия. В плана на педагогическия съветник са заложили и се осъществяват обучения за кариерно ориентиране с ученици от VII и XII клас

По програмата „Без свободен час“ се провеждат часове от неспециалисти, които разполагат с материали по различни теми в библиотеката на гимназията. Сред материалите, най-често използваните са тези свързани с кариерното ориентиране.

Според рамковите изисквания при организиране на часа на класния ръководител има заложили теми в IV, VII и X клас. В много случаи в часовете на класа се канят родители, които да представят своята професия.

В часовете по технология и предприемачество има заложили теми за кариерно ориентиране в V, VI и VII клас

За кариерно ориентиране и развитие има предвиден раздел при профилираната подготовка в 12 клас по география и икономика.

По национална програма „Бизнесът преподава“ се канят гост-лектори (лектор от ОРАК по тема „Роботика“)

Чести гост-лектори са преподаватели от ВУЗ, с които гимназията поддържа дългогодишни контакти (ИУ Варна, СУ, ПУ, ТУ-Габрово)

По инициатива на Софт Уни е осъществена лекция с преподаватели на тема „Аз програмистът“.

Кариерното ориентиране на учениците включва както индивидуално консултиране, така и групово работно, където те получават информация за:

- видовете подготовка в училищното образование;
- институциите в системата на средното и висшето образование;
- реда и условията за прием на ученици и студенти и др.
- професиите и профилите, които се изучават в училищната система;
- динамиката и потребностите на пазара на труда.

Индивидуална и групово работно за:

- подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
- провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
- провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работно;

- провеждане на тренинги с ученици от VII-VIII и XI-XII клас за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.

Работа по програми за кариерно ориентиране:

- с учениците от I-IV клас - създаване на първите и най-ранни проекти;
- с учениците от V-XII клас - подготовка за преход към по-висока степен на образование/пазар на труда;
- с учениците от отделните целеви групи - застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, със специални образователни потребности, с девиантно поведение и др.;
- реинтегриране на отпадналите от училище;
- формиране на нови умения за социално включване и мобилност.

Консултиране относно :

- разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
- преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
- умения за планиране на учебното и личното време;
- свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование;
- подкрепа за вземане на решения, свързани с продължаване на образованието;
- формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
- решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

Важна част от кариерното ориентиране на учениците е посредничеството между ученици, училище и бизнес по проблемите на кариерното ориентиране, така също и разработване на училищни практики за кариерно ориентиране.

Установена е необходимост от възстановяване на организиране и провеждане на Общински форум на средното образование. На него професионални и профилирани гимназии и средни училища ще имат възможност да представят областта, в която ще подготвят своите възпитаници според утвърдения план-прием. През дните на форума учениците ще могат да посетят изложението и да се информират за вида и структурата на училищата в региона, за характеристиките на профилите, професиите и специалностите, които се изучават в тях.

• осигуряване на общежитие - може да се осъществява от училище или от ЦПЛР (самостоятелно общежитие) (ЗПУО чл. 178, ал.4);

Учениците, които се обучават в гимназиален етап на всички училища в Димитровград, но не са от общинския център, имат възможност да ползват общежитие на ПГ „Проф.д-р Асен Златаров” с капацитет – 75 ученици.

• грижа за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот (ЗПУО чл. 183), в съответствие с държавния образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

ДЕТСКО И УЧИЛИЩНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Детското и училищно здравеопазване в община Димитровград се осигурява от 22 медицински специалисти. Здравните кабинети, разположени в детски и учебни заведения на територията на общината са 26 и осъществяват дейности по:

- медицинско обслужване за оказване на първа медицинска помощ на деца и ученици и медицинско обслужване до пристигане на екип на Центъра по спешна медицинска помощ;
- промоция и превенция на здравето на децата и учениците;
- организиране и провеждане на дейности за предотвратяване на възникването и за ограничаване разпространението на заразни и паразитни заболявания в детските и учебни заведения;
- организиране и провеждане на програми за здравното образование на децата и учениците, на програми за здравословно хранене, за предпазване от употреба на наркотични вещества и психотропни супстанции, за превенция срещу използването на тютюневи изделия и алкохолни напитки и за изграждане на сексуална култура;
- участие в подготовката, провеждането и контрола на различни форми за отдих, туризъм и спорт за децата и учениците.

ДЕТСКА КУХНЯ

Детската кухня приготвя и предоставя здравословна и разнообразна храна за деца от десет месечна до три годишна възраст, която се приготвя по рецепти, включени в „Сборник рецепти и ръководство за здравословно хранене на деца до 3-годишна възраст”. Рецептите отговарят на регламентираните чрез Наредба №2 на МЗ (ДВ, бр28/19.03.2013г.) изисквания за здравословно хранене на децата до три годишна възраст в детските заведения и детските кухни, както и на действащото национално и европейско законодателство, свързано с качеството и безопасността на храните.

Детска кухня функционира към две от детските градини в града ДГ „Райна Княгиня” и ДГ „Слънце”.

ЗДРАВНИ МЕДИАТОРИ

В Община Димитровград работят трима здравни медиатори - един за кв. Изток, един за кварталите „Марийно”, „Вулкан” и „Черноконево” и един за гр. Меричлери.

Здравният медиатор е мост между уязвимите малцинствени общности и здравните и социалните служби. Дейността му е свързана с:

1. Подпомагане на процеса на достъп до услуги в сферата на здравеопазването за хора, нуждаещи се от здравна помощ:
 - помага (придружава, информира, разяснява) при контактите между ОПЛ и/или други медицински специалисти и пациента;
 - извършва патронаж на рискови семейства, бременни и млади майки.
2. Оказване на помощ при комуникациите със Здравноосигурителната каса:
 - здравният медиатор предоставя информация за необходимостта и значението на услугите, които предоставя НЗОК, и помага при попълването на нужната документация;
 - информира и разяснява какви са правата и задълженията на пациента.
3. Оказване на помощ при комуникациите с Отдела за социално подпомагане, Агенцията за закрила на детето и Комисията за защита от дискриминация:
 - медиаторът осигурява информация за функционирането на тези институции и улеснява достъпа на клиентите до тях;
 - медиаторът сезира съответните институции за нарушени права (детски, социални и правата на човека).
4. Здравно образование и профилактика на населението:
 - консултира целевата група по проблемите на семейното планиране и репродуктивното здраве;
 - обяснява ползата от ваксинациите и имунизациите;

-съветва по отношение на принципите на общата хигиена и основните здравни проблеми;

-предоставя информация и материали за здравословен начин на живот;

-работи съвместно с РЗИ и съдейства при изпълнение на програмите им.

•логопедична работа – при разпределяне на получените по стандарт средства за всяка дейност между училищата и детските градини, като част от допълнителните компоненти на формулите се предвиждат средства в размер до 0,5 на сто за финансиране на логопедични кабинети (ЗПУО чл. 282, ал.6, ал.11)

Логопедичната работа през 2022/2023 г. се осъществяваше от логопеди, назначени на щат в детските градини и училищата, логопеди в една от социалните услуги – Център за обществена подкрепа(ЦОП), а ресурсното подпомагане от ресурсни учители към Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, гр. Хасково и ресурсни учители, назначени на щат към училищата. След ежегодни обследвания на децата и учениците, извършени от логопедите, данните сочат, че се увеличава броят на децата с логопедични проблеми в общината.

Съгласно чл. 282, ал.11 като част от допълнителните компоненти на формулите за разпределяне на получените по стандарт средства се предвиждат средства в размер на 0,5 на сто за финансиране на логопедични кабинети.

•поощряване с морални и материални награди - на децата и учениците с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование; награди могат да се учредяват от Министъра на образованието и науката, Началника на РУО, Кмета на общината и Директора на институцията (ЗПУО чл. 184);

Този вид подкрепа и до сега се използва широко от училищните ръководства и от община Димитровград. Община Димитровград стимулира и подкрепя морално и материално кктворческите изяви на даровити наши деца чрез Общинската програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби. През 2009 г. е приета Наредба № 21 за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби от община Димитровград. Ежегодно Общински съвет – Димитровград приема Програма за прилагане на Наредбата. За 2022г. размера на стипендиите и финансовите стимули възлиза на над 30 000 лв., като 29 380 лв. са еднократни стипендии за 130 деца и ученици в три направления, 1420 лв. са финансовите стимули за спортните клубове за национални състезатели (съгласно разпоредбите на общинската Наредба 33) и 3240 лв. са национални стипендии. За 2023 година Общинският съвет е гласувал увеличение на сумата за стипендии и финансови стимули по общинската Наредба 21 и тя е 40 000 лева, финансовият стимул за подготовка на национални състезатели е 9360 лева.

•ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения - при работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях, като тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование (ЗПУО чл. 17, ал.5);

В детската градина, общата подкрепа е насочена към ранно разпознаване на рискове в развитието на детето, които могат да създадат предпоставки за трудности в ученето му в училище. Вече има утвърдени методически инструменти, които ще бъдат в помощ на учителите и специалистите, както и програми за превенция и развитие на езикови, когнитивни, емоционални и социални компетентности на децата от най-ранна възраст.

• **дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение** - *детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват тези дейности, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес, като видовете и съдържанието им са подчинени на обща училищна политика и се разработват самостоятелно от училищната общност (ЗПУО чл. 185).*

Учителите считат, че до сега дейностите в ОП ДМЦ и ЦПЛР-НАОП подпомагат, но не напълно работата им в посока към подобряване на мотивацията, преодоляването на проблемното поведение и превенцията на тормоза и насилието на децата и учениците. Съществуващите в Община Димитровград форми на извънкласна или извънучилищна дейност отговарят, но не напълно на потребностите на учениците. По мнението на преподавателите очакванията на учениците в резултат от заниманията им извън училище са свързани с възможността да научават нови неща, да се развиват като личности, възможност да общуват с ученици със сходни интереси, да участват в състезания, турнета, изложби и да развиват важни за бъдещето си умения.

Според учителите трудностите, които срещат учениците при избора на извънучилищни дейности по интереси през свободното си време са свързани с това, че не разполагат с достатъчно свободно време, липсата на мотивация и обема на учебния материал или предлаганите дейности не отговарят на техните потребности.

Според учениците за извънучилищни занимания и дейности по интереси през учебната година ученикът може да отдели от 2 до 4 часа седмично.

Според анкетираните учители и ученици материалната база в ОП ДМЦ и ЦПЛР-НАОП е сравнително добра и отговаря на съвременните образователни стандарти, но въпреки това би могло да се желае още разширяване на обхвата на направлението, подобряване на материално-техническата база (МТБ) с още по-съвременно оборудване, повече средства за участие в конкурси, съдействие и партньорство с училища и община, по-малък брой деца в група, работа с ученици от малките населени места, биха могли да подобрят условията в ОП ДМЦ и ЦПЛР-НАОП с цел по-ефективна подкрепа за личностно развитие.

Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение реализира и **Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни**. Създадена е практика Местната комисия да работи в тясно сътрудничество с ръководствата и педагогическия състав на училищата от община Димитровград с оглед ранно предотвратяване на девиантно поведение сред подрастващите. Основно работата в училищата се осъществява от педагогическите съветници. В случаите, при които комисията избира като мярка за превенция работа с обществен възпитател, са осигурени такива. Общественият възпитател поддържа близък контакт с определен от ръководството представител на училището (обикновено това е педагогическият съветник или председателят на Училищната комисия за превенция на противообществените прояви) и набира информация за ученици с девиантно и/или агресивно поведение и проблеми с общуването, деца предразположени към противообществени прояви, деца живеещи в рискова среда. Общественият възпитател още съдейства за корекция на асоциално/рисково поведение, работи с деца, които са в рискова семейна или приятелска среда или са застрашени от отпадане от училище, оказва при нужда социална или възпитателна подкрепа.

Превантивната си дейност Комисията извършва в две основни направления: от

една страна организиране на масови мероприятия за ангажиране на свободното време, представяне на положителни модели за поведение и личностно развитие на децата и младежите и от друга страна пряка консултативно-възпитателна работа с децата под формата на индивидуални и/или групови консултации, тренинги и беседи.

2.3. Предиизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания и включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

Дейности, които не могат да се извършат самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- *психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;*
- *осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;*
- *предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;*
- *ресурсно подпомагане.*

В гр. Хасково функционира **Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование**, чиято основна цел е подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, в който са обхванати 198 деца и ученици от общинските и държавни училища и детски градини в община Димитровград, разпределени в 6 детски градини и 10 училища. Всички училища и детски градини, в които се обучават деца и ученици със специални образователни потребности, разполагат с кабинети с необходимото оборудване за пряката работа на ресурсните учители.

Към настоящия момент на територията на община Димитровград функционират четири социални услуги за деца и младежи, извършващи дейности, съгласно чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО, както следва:

Център за обществена подкрепа

Центърът за обществена подкрепа предлага четири специализирани социални услуги, съгласно чл. 15 от ЗСУ, организирани в комплекс - Информирание и консултиране, Застъпничество и посредничество, Терапия и Обучение за придобиване

на умения. Услугите са предназначени за всички деца, за деца в риск по смисъла на Закона за закрила на детето (ЗЗД) и за техните семейства - родители, осиновители, лица полагащи грижи за деца, кандидати за осиновители и приемни семейства.

Основни цели и принципи на работа са гарантиране на най-добрия интерес на детето, подпомагане на детето за вписването му в социалната среда, предоставяне на възможност за пълноценното развитие потенциала на децата, съобразно техните потребности и възможности, информиране и насочване към други социални услуги в общността, предоставяне на услуги, подкрепящи семействата на децата, индивидуална психо-социална консултативна и терапевтична работа с децата, оценка и повишаване на родителския капацитет, насърчаване на отговорно родителстване и други.

Дейностите на Центъра са организирани в програми за предоставяне на социални услуги, насочени към конкретни целеви групи:

1. Програма за работа с деца и семейства в неравностойно социално положение и съществуващ риск от извеждане/изоставяне на детето;
2. Програма за работа с деца с рисково или отклоняващо се поведение и в конфликт със закона, извършили противообществена/и проява/и техните семейства;
3. Програма за работа с деца с емоционално – поведенчески затруднения /асоциално, агресивно, автоагресивно поведение и други/ и техните семейства;
4. Програма за работа с деца и семейства, при което има риск от разрушаване на семейните връзки и отношения, които биха оказали негативно въздействие върху цялостното развитие на детето, включително деца, чийто семейства са в процес на раздяла, развод и конфликт за родителските права;
5. Програма за работа с деца в риск и/или жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация, трафик и всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в/или извън семейството им;
6. Програма за подкрепа на деца преживели, загуба (на родител, значим човек или животно);
7. Програма за подкрепа на деца, настанени в приемни семейства;
8. Програма за подготовка на дете за осиновяване;
9. Програма за обучение на кандидати за осиновители;
10. Програма за работа с деца в риск от отпадане от образователната система или отпаднали от образование и техните семейства;
11. Програма за работа с непълнолетни бременни/майки и техните семейства;
12. Програма за работа с деца установили ранно съжителство;
13. Програма за оценка на родителски капацитет и/или повишаване на родителски капацитет.

Центърът за обществена подкрепа е с капацитет 70 места.

Дневен център за деца с увреждания (ДЦДУ):

Дневен център за деца с увреждания е създаден през 2004г. В неговата специализирана среда се предоставя комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на транспорт, храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, логопедични занятия, психологична помощ, корекционно-възпитателни дейности, обучение за придобиване на умения и

социализация. Осигурява включваща, приемаща и стимулираща развитието на децата среда.

Целева група:

Потребители на услугата са деца от община Димитровград с трайни увреждания (двигателни, зрителни, слухови, ментални и множествени), с ЕР на ТЕЛК с определени 50 и над 50% вид и степен на увреждане и техните семейства. Дневният център предоставя полудневна и целодневна грижа на деца с увреждания от 3 до 18 – годишна възраст.

Социални услуги, които ДЦДУ предоставя по чл.15 от ЗСУ:

Съгласно § 1, ал.1 от Преходни и Заключителни разпоредби на Наредбата за качество на социалните услуги, до приемането на Националната карта на социалните услуги за социалните услуги, предоставяни в дневни центрове за деца с увреждания, се прилагат стандартите за качество за следните социални услуги по чл. 15 от Закона за социалните услуги:

1. Дневна грижа;
2. Информирание и консултиране (като специализирана услуга);
3. Застъпничество и посредничество;
4. Терапия и рехабилитация;
5. Обучение за придобиване на умения (като специализирана услуга).

Дейностите в Дневния център за деца с увреждания – Димитровград се осъществяват от квалифицирани специалисти:

- Социален работник
- Психолог
- Логопед
- Рехабилитатор
- Специални педагози

За изпълнението на критериите и стандартите за здравни грижи е назначена медицинска сестра.

Ежедневните потребности на децата са подкрепени от детегледачи.

ДЦДУ разполага със специализиран транспорт – осем местен автомобил Фолксваген „Крафтер“, с който потребителите се извозват от дома им до Дневния център и обратно.

Всички услуги, които се предоставят в Дневен център за деца с увреждания гр.Димитровград са напълно безплатни.

Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания „Дъга“

Услугата е създадена на 01.05.2015г. с Решение на директора на Регионална дирекция за социално подпомагане, гр.Хасково.

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания „Дъга“, гр. Димитровград е социална услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на деца и младежи.

В центъра се създава среда близка до семейната, при която децата/младежите получават необходимата им индивидуализирана грижа, подкрепа за личностно развитие и за изграждане на умения за самостоятелен и независим живот. Организирането на живота и дейностите в него са насочени към създаването на условия и възможности за децата и младежите да участват равнопоставено в живота на местната общност.

Социални услуги, които предоставя по чл.15 от ЗСУ:

1. Информирание и консултиране;
2. Застъпничество и посредничество;
3. Обучение за придобиване на умения;
4. Терапия и рехабилитация.
5. Резидентна грижа

Целева група на услугата :

Ползвателите на Център за настаняване от семеен тип за деца / младежи с увреждания са:

- 1. Лица до 18-годишна възраст (деца) с увреждания, за които до момента на настаняването им в ЦНСТДМУ няма възможност да бъдат отглеждани в биологичното им семейство, в семейството на близки и роднини или в приемно семейство;
- 2. Лица от 18 до 25-годишна възраст (младежи) с увреждания, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот.

Възрастовите критерии за прием и напускане в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания могат да бъдат гъвкави и съобразени с индивидуалните специфики на децата/младежите. По изключение деца под 3 години могат да бъдат настанявани в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, в случаите когато в услугата са настанени техни по-големи братя или сестри. Преценка относно такава необходимост се извършва екипно като се отчитат всички важни фактори на средата, включително съвместимостта на различните възрастови групи в услугата, тяхното поведение и развитие, както и изградената емоционална връзка. При всеки конкретен случай е важно да бъде отчетено и мнението на по-големите братя и сестри.

Процедура за кандидатстване, насочване, прием/настаняване на потребителите в услугата:

Настаняването на дете в услуга за резидентна грижа се извършва с решение на съда. До произнасяне на съда дирекция „Социално подпомагане” по настоящия адрес на детето извършва временно настаняване по административен ред.

- Всеки младеж на възраст от 18 до 25 години, желаещ да ползва специализирана социалната услуга ЦНСТДМУ, подава заявление по настоящ адрес до Дирекция социално подпомагане. Лицето предоставя на директора на услугата ПОП от ДСП.

- Въз основа на изготвена предварителна оценка на потребностите и идентифицирана необходимост от предоставяне на социалната услуга, в ЦНСТДМУ се сформира Мултидисциплинарен екип (МДЕ), определен със заповед от директора на Центъра.

В екипа задължително се включват минимум двама служители, осъществяващи дейност по предоставяне на социалната услуга, чиято квалификация се определя в зависимост от изискванията за предлаганата социална услуга. При изготвянето на индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалния план за подкрепа, доставчикът на социалната услуга може да иска информация, съдействие и становища от държавни органи, община, личен лекар, семейство и близки на лицето, лечебно заведение и други институции, като те са длъжни да ги предоставят в рамките на срока, определен от доставчика.

- Предоставянето на социалната услуга в ЦНСТДМУ е въз основа на индивидуална оценка на потребностите и индивидуален план за подкрепа на лицето, които се изготвят в съответствие със следните принципи:

- Обективност и пълнота;
- Всеобхватност при анализа на потребностите на лицето;
- Включване на лицето и/или негов представител /близък / попечител.

- В случай, че лицето, което желае да ползва социалната услуга, е пълнолетно лице, поставено под **запрещение**, настаняването се извършва от районния съд по настоящия адрес на лицето

Заедно със съдебното решение за настаняване в социалната услуга лицето предоставя :

- Копие от съдебно решение за поставяне под запрещение;

- Копие от удостоверение от органа по настойничество и попечителство за учредяване на настойничество/ попечителство.

Център за ранна интервенция на уврежданията

Същност на ранната интервенция

Ранната интервенция за деца е мултидисциплинарна, координирана услуга, свързана с развитието на деца на възраст между раждането и шест години, за които има притеснения относно развитието. Добрата подкрепа през първите три години от живота на всяко дете е от жизненоважно значение, за да се гарантира добро здраве, физическо и интелектуално развитие и социални умения. Това е дори още по-важно за децата с увреждания. Услугите по ранна интервенция могат да помогнат на децата да достигнат пълния си потенциал.

Ранната интервенция е система от професионални услуги за малки деца с изоставане в развитието, увреждания, атипично поведение, социални и емоционални затруднения, или малки деца, при които има голяма вероятност за изоставане преди да тръгнат на училище. Услугите се основават на приоритетите на семейството и на нуждите на детето и се предоставят в естествената среда на детето, която включва дома му, яслената група, детската градина, групата за игра и други места, където обичайно ходят и деца без увреждания.

Ранната интервенция се определя като предоставяне на подкрепа на семейства на бебета и малки деца и осигуряване на достъп до наличните ресурси с цел подобряване развитието на детето и живота на семейството. Тя отговаря на необходимостта от предотвратяване изоставянето на деца, родени с увреждания от възможно най-ранна възраст. Детето се подпомага във всички негови области на развитие, като същевременно се развиват знания и умения у родителите за разбиране и насърчаване на развитието му.

Ранната интервенция се отнася за деца от 0 до 6 години, които имат увреждане или са в риск от развитие на увреждане или имат друга специална нужда, която влияе на развитието им (деца, отглеждани в институции; деца живеещи в риск от бедност, насилие и други рискови фактори). Ранната интервенция допринася за ранно идентифициране на рисковете за здравето и развитието на децата и ранна намеса. Тя осигурява услуги на тези деца и техните семейства с цел намаляване на ефектите от увреждащото състояние.

Ранната интервенция се стреми да повлияе съществуващите проблеми в развитието, както и да предотврати появата на нови. Ранната интервенция е мобилна услуга с превантивен характер. Основният използван подход е семейно-ориентираният подход. Той поставя във фокуса на работа не само детето, но и цялото семейство.

Родителите имат възможност в партньорство със специалиста да определят приоритетите в развитието на своето дете и да работят заедно за постигането на поставени от тях цели по отношение на подобряване състоянието на детето и създаване на подкрепяща среда.

Услугите по ранна интервенция имат смисъл за детето, семейството и общността. Те помагат на децата да постигнат по-добри резултати, подпомагат социалното включване, защитават човешките права, подкрепят семействата и спестяват ценни ресурси за общността.

Целева група

Целева група на услугата „Център за ранна интервенция на уврежданията“ са деца на възраст 0-6 години, които имат увреждане или са в риск от развитие на увреждане или имат друга специална нужда, която влияе на развитието им, както и техните семейства.

Капацитет

Капацитетът на ЦРИУ е определен съобразно особеностите на целевата група и одобрения бюджет по Проекта – 15 деца.

Персонал

Ръководител/управител, счетоводител, рехабилитатор, социален работник, медиатор, специален педагог, логопед, шофьор и хигиенист. Определени са съобразно особеностите на целевата група и одобрения бюджет по Проекта.

Дейности

1. Индивидуална работа с деца с участието на родителя
 - Терапевтично-рехабилитационна работа
 - Индивидуална логопедична работа
 - Индивидуална психологическа работа
 - Индивидуална педагогическа подкрепа на деца на 5/6 годишна възраст
 - Групова работа с деца с участието на родителя
 - Групи за игра дете – родител
 - Групи за комуникация
 - Арт-занимания
 - Работа с родители
 - Консултации със социален работник
 - Индивидуални консултации с психолог
 - Родителски групи за взаимопомощ и подкрепа
 - Обучения за родители
 - Домашни посещения на мобилен екип в домовете на семействата
 - Внедряване на ДАК в индивидуалната работа с деца
 - Обучение на специалистите за работа с Комуникатор 5

Развитието на социалната услуга е насочено:

- към потребителите и ангажираността на техните семейства;
- към активното участие на семейството в целия процес на работа;
- към насърчаване на взаимодействието, изграждането и укрепването на връзката дете-родител;
- към работа в партньорство между специалистите и родителите за изпълнение на целите на индивидуалния план;
- важна насока е и насърчаването на творческите умения на децата, като се развиват чрез арт-занимания;
- при затихване на ситуацията в страната и разпускане на извънредните противоепидемични мерки, да се възобновят груповите консултации, както и родителските групи за взаимопомощ и подкрепа;
- Допълващата и алтернативна комуникация (ДАК) са методи за комуникация, които допълват или заместват говора и писмената реч. Внедряване на ДАК - обучение на специалистите за работа с Комуникатор5.
- достигане на пълен капацитет от потребители в ЦРИУ.

3. Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа за личностно развитие

3.1. Деца и ученици

3.1.1. Брой ученици с изявени дарби, класирани в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания

№	населено място	институция	брой деца/ ученици класирани в олимпиади, състезания и конкурси
1.	гр.Димитровград	ОУ „Пенчо Славейков”	101
2.	гр.Димитровград	ОУ „Алеко Константинов”	80
3.	гр.Димитровград	ПМГ „Иван Вазов”	100
4.	гр.Димитровград	СУ „Любен Каравелов”	50
5.	гр.Димитровград	ПЕГ „Д-р Иван Богоров”	28
6.	гр.Димитровград	ПГ „Проф.д-р Асен Златаров”	3
	Общо:		362

Работата с талантливите и даровити деца в свободното им от учебни занятия време в областта на науката, изкуството и спорта в Община Димитровград е приоритет на ОП ДМЦ и ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно”. В годините те доказаха, че са институции, които целенасочено работят за откриване на таланта на детето и все повече се превръщат в сигурна среда за общуване на децата и учениците. Тези две институции затвърдиха своето място, като предлагат условия за алтернативна заетост на младите хора в борбата срещу негативите на обществото ни, които все по драстично нарастват: агресия, насилие, наркомания, проституция, алкохолизъм. В работата с талантливите и даровити деца в свободното им от учебни занятия време в областта на науката, изкуството и спорта в Община Димитровград е приоритет на ОП ДМЦ и ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно”.

В ОП ДМЦ 295 броя деца и ученици са включени в дейности в три направления - художествено-творчески, научно-познавателни, приложно-технически, спортно-туристически. Значителна част от работата на педагогическата колегия е насочена и към кариерното ориентиране на младите хора.

Видовете школи за извънкласни дейности, които функционират в ОП ДМЦ са следните:

1. Детски танцов състав „Гайтанче”
2. Детска вокална група „Усмивка”
3. Мастър клас „Децата на песента”
4. Общински ученически парламент
5. Клуб по корабомоделизъм
6. Клуб по фотография
7. Клуб „Занимателен английски език”
8. Клуб по модерни танци „Dance fit”
9. Клуб по латино танци „Loca dance”
10. Клуб „Всезнайко”
11. Клуб „Йога за деца”
12. Школа по приложно и изобразително изкуство за деца със специални образователни потребности
13. Школа по китара
14. Школа „Забавна екоробитилница”
15. Школа по пиано „Пиано-Арте”
16. Школа рисуване „Палитра”
17. Школа по скейтборд
18. Школа по солфеж

Съгласно Закона за предучилищното и училищното образование тези институции трябва да се доразвият като центрове, които ще могат да диагностицират дарованието и таланта на детето в най-ранна възраст. Налага се да се увеличи индивидуалната работа с децата, за да се открият закодираните заложби и в същото време да се разработват не само авторски програми на учителите, свързани с учебния процес в извънучилищната форма, но и индивидуална програма за всяко дете. Тези центрове трябва да отговорят на новите предизвикателства и да предложат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване. Ясно и категорично фокуса трябва да падне върху развитието на личността на детето и ученика, с неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване и благоденствие.

След направено проучване сред ученици, учители и родители, относно предлагане на занимания в свободното време показва, че през свободното си време учениците предпочитат да се срещат с приятели и да спортуват. Според родителите в свободното си време децата спортуват, гледат телевизия или филми, ходят на концерти, дискотеки и забавления. Учениците предпочитат да членуват в спортни клубове, в школа, в танцови клубове, в дейности, организирани от ОП ДМЦ и в дейности, предлагани от ЦПЛР-НАОП.

В резултат от посещенията си в ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно” очакванията на учениците са свързани с възможност да се научават нови неща, да развиват важни за бъдещето си умения, да разширяват знанията си по определен предмет, да беседват по интересна тематика, да се изявяват, да се развиват като личности и възможност да общуват с ученици със сходни интереси.

3.1.2. Брой деца и ученици в риск от социално изключване

/по данни от училищните ръководства и отдел „Закрила на детето”/

№	населено място	институция	брой деца/ ученици в риск
1.	Димитровград	ОУ „Васил Левски”	3
2.	Димитровград	СУ „Любен Каравелов”	2
3.	Димитровград	ПЕГ „Д-р Иван Богоров”	9
4.	гр. Мерицлери	ОУ „Димитър Недялков Матевски“	12
5.	Димитровград	ОбУ „Св. Св. Кирил и Методий”	1
6.	Общо:		27

Данните показват, че 0,68 % от учениците се намират в риск от социално изключване поради редица причини. За решаване на проблема с пълното обхващане на децата в задължителна училищна възраст и ограничаване на рисковете от социално изключване в част от училищата на територията на община Димитровград има разработени училищни стратегии и училищни програми за образователна и социална интеграция на децата и учениците в риск. Основно дейностите с деца и ученици в риск към момента се осъществяват от специалистите от Центъра за обществена подкрепа (ЦОП) и от Отдела за закрила на детето (ОЗД).

Периодично се анализират потребностите на децата и учениците, както и на техните семейства и се търси начин за подкрепа и решаване на проблемите.

Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“-Димитровград работи по 165 случая на деца в риск от Община Димитровград, от които:

- Деца, отглеждани в биологичното семейство, с мярка за закрила „Съдействие, подпомагане и услуги в семейна среда“ – 71 бр., от които 4 деца в риск от отпадане от училище и 5 отпаднали;
- Деца, настанени в семейства на роднини или близки- 37 бр., от които 34 деца са ученици;
- Деца, настанени в приемни семейства – 51 бр., от които 27 деца са ученици, от тях 2 деца в ЦСОП;
- Деца, ползващи социална услуга от резидентен тип заедно с родител – 5 бр., които не са в училищна възраст
- Деца, настанени в ЦНСТДМУ – 1 бр., ученик в ЦСОП .

3.1.3. Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)

Населено място	Институция	брой деца/ ученици със СОП
Димитровград	ОУ „Алеко Константинов“	27
Димитровград	ОУ „Васил Левски“	11
Димитровград	ОБУ „Св.Св.Кирил и Методий“	20
с. Радиево	ОУ „Христо Смирненски“	5
Димитровград	СУ „Любен Каравелов“	17
Димитровград	ОУ „Пейо Крачолов Яворов“	14
с. Ябълково	ОУ „Васил Левски“	12
гр. Мерицлери	ОУ „Димитър Н.Матевски“	12
с. Крепост	ОУ „Христо Ботев“	10
Димитровград	ОУ „Пенчо Славейков“	39
Димитровград	ДГ № 1	3
Димитровград	ДГ № 2	4
Димитровград	ДГ № 3	2
Димитровград	ДГ № 4	10
Димитровград	ДГ „Слънце“	7
Димитровград	ДГ „Райна Княгиня“	5
Общо:		198

В общината делът на ученици със СОП в училищата е 4,25 %, а в детските градини 2,53 %.

През тази учебна година най-много деца на ресурсно подпомагане се наблюдават в групата на **обучителните трудности**. Запазва се висок броя на деца и ученици с **езиково-говорни нарушения**. Следват деца и ученици с **психични разстройства** и децата и учениците с **умствена изостаналост**. Увеличава се и броят на децата от аутистичния спектър. Наблюдава се занижаване на долната възрастова граница. Все по-често съдействие, консултация и диагностика търсят родители на деца от 3 до 6 години. Липсата на занимателни игри на открито и у дома, навлизането на тъч-скрийн „приятелите“, с които децата прекарват по-голямата част от деня, прекомерното гледане на телевизия, както и динамиката на живот, новия социомодел - „Родител/и зад граница“ са обективните предпоставки за фрустрация, промяна в поведението и проблеми в езиково-говорното развитие. Регионалният център за подкрепа на процеса

на приобщаващо образование, гр.Хасково осъществява ранна интервенция като подпомага деца и ученици, при които диагнозата не предполага изчакване във времето.

3.2. Кадрови ресурси

3.2.1. Учители – пол, възраст, образование, квалификация, специалности, незаети щатове

Дейностите в общинските звена са обезпечени кадрово.

В НАОП преподавателите са 2, от които 2 с магистърска степен. Единият от тях е преподавател с ръководни функции (директор). В НАОП „Джордано Бруно“ преподават 2 магистри.

В ОП ДМЦ преподавателите са 18, от които 10 с висше образование - магистърска степен, 5 с висше образование - бакалавърска степен и 3 със средно образование.

В ОП ДМЦ има 11 щатни бройки:

- Директор – 1
- Гл. счетоводител – 1
- Ръководител младежки дейности и програми – 1
- Ръководител извънкласни дейности с деца – 1
- Хореограф – 1/2
- Ръководител театрално изкуство – 1
- Ръководител хореограф – 1/2
- Организатор – 1
- Отговорник спомагателни дейности – 1
- Касиер-домакин – 1
- Общ работник – 1
- Чистач – 1

3.3. Учебно-техническа и материална база. Състояние на сградния фонд

ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно“ се намира в парк „Никола Вапцаров“ - един от трите парка на територията на град Димитровград.

ЦПЛР-НАОП „Джордано Бруно“ се състои от три основни сгради- планетариум, учебен корпус и наблюдателен павилион. Учебният корпус е в много добро състояние. Наблюдателният павилион не се използва поради амортизация на сградата. Звездната зала на планетариума също има нужда от основна реконструкция, въпреки че преди 5 години беше извършен козметичен ремонт. Апаратурата е осъвременена през 2021г. с нов дигитален планетариум.

Сградата на ОП ДМЦ с адрес: гр. Димитровград, ул. „Св. Кл. Охридски“ 7 включва:

- Административни стаи – 4
- Учебни кабинети – 6
- Зали – 2

В сградата на ОП ДМЦ са оборудвани за съответните дейности:

- 2 зали: по танцово изкуство /модерни и народни танци/;
- 6 кабинета: по изобразително изкуство, приложно изкуство, вокална и инструментална група, школа по пиано и солфедж, Общински ученически парламент, кабинет по чужди езици;
- 4 административни стаи: директор, организатор и отговорник спомагателни дейности, гл. счетоводител и домакин-касиер, ръководител младежки дейности и програми и ръководител извънкласни дейности с деца;
- 2 складови помещения;
- 2 съблекални.

Дидактическите материали в ОП ДМЦ включват:

- 4 преносими компютъра;
- 12 компютърни конфигурации;
- 2 мултимедийни проектора;
- 2 екрана за презентации;
- 2 пиана;
- 1 тенис маса;
- 1 грънчарско колело;
- Учебни материали, макети по корабомоделизъм; озвучителна техника, декори, сценични костюми; музикални записи; информационни табла, видеоклипове на събития, стативи.

Учебно-възпитателният процес е обезпечен с много добра материално - техническа база.

3.4. Финансиране

3.4.1. Начин на финансиране

От 2001г. във всички училища в община Димитровград беше въведена системата на делегираните бюджети, а от 01.01.2017г. беше въведена и във всички детски градини. Средствата за образование – държавна отговорност, се формират по конкретни и ясни правила - на база единен разходен стандарт (ЕРС) и брой деца (или ученици) съгласно единната националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) . Всяка година ЕРС се актуализират в съответствие с промените в икономическото развитие на страната или промените в образователната система.

Всяка година със заповед на Кмета на Общината се определя комисия, която включва представители на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование (ПУО) и която има за задача да изработи формула за разпределение на бюджета на институциите, като съвкупност от правила, които следва да определят общата сума, която всяко едно училище и детска градина следва да получи за дейностите по възпитание, подготовка и обучение на деца и ученици.

3.4.2. Участие в програми за финансиране

Част от детските градини и училищата в общината, които отговарят на изискванията за кандидатстване, работят по реализирането на национални програми и проекти на МОН, които са насочени към повишаване на качеството на образователния процес чрез диференцирана грижа към личностното развитие на деца и учениците според индивидуалните им и образователните им потребности. Изхождайки от факта, че всеки ученик придобива знания, умения и компетентности с различна скорост и по различен начин в зависимост от индивидуалните му възможности и интереси, чрез тези програми се постига осигуряването на оптимално развитие на децата, като се отчита динамиката в развитието на способностите за изучаване на отделните учебни предмети и на тази основа се поставят допълнителни цели на обучение и развитие, свързани с коригиране на пропуски в знанията или с компенсирание на недостига от учебно време за развитие на талантите.

Работа на образователните институции в община Димитровград по Национални програми и проекти към МОН:

- [НП „Осигуряване на съвременна образователна среда“](#)- Модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците“;
- [НП „Информационни и комуникационни технологии \(ИКТ\) в системата на предучилищното и училищното образование“](#);
- [НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“](#);

- НП „Отново заедно“;
- [НП „Без свободен час“](#);
- НП „Заедно в изкуствата и спорта“;
- НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“;
- [НП „Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници“](#);
- НП „Ученически олимпиади и състезания“;
- [НП „Иновации в действие“](#);
- [НП „Учебници, учебни комплекти и учебни помагала“](#);
- Проект „Подкрепа за успех“;
- Проект „Подкрепа за приобщаващото образование“;
- Проект „Образование за утрешния ден“;
- Проект „Подкрепа за дуална система на обучение“;
- Проект „Подкрепа за всички деца“ - проект на Община Димитровград към МТСП с деца от детските градини;
- Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ /АПСПО/ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.

3.4.4. Даване на обекти под наем

Една детска градина и 5 училища отдават помещения под наем - бившите училищни столове, където се осигурява хранене на учениците и физкултурни салони за провеждане на тренировъчна дейност.

3.4.5. Дарения

В детските градини и училищата ежегодно постъпват дарения, които се регистрират в Книгите за дарения, с които всички институции разполагат, като част от изискуемата задължителната документация. По данни на училищните ръководства през изминалата година са получени дарения – книги за попълване на библиотечния фонд, както и редица дарения за подпомагане на децата със СОП и провеждане на изнесени обучения съвместно с родители.

3.4.6. Възможности за реализиране на допълнителни приходи

Две от училищата в общината разполагат с допълнителни средства от отдаване под аренда на земеделски земи.

Шест училища и една детска градина получават допълнителни средства от отдаване на помещения под наем, в т.ч. в две от тях- бившите училищни столове, където се осигурява хранене на учениците.

Част от училищата реализират допълнителни приходи и чрез отдаване под наем на физкултурните салони на спортни клубове за провеждане на тренировъчна дейност с учениците.

3.5 Външни фактори

3.5.1. Семейна среда и работа с родители

Институциите, работещи с деца и ученици определят семейната среда на голяма част от децата и учениците като нестабилна поради отсъствието на родителите за дългосрочна работа в чужбина. Това се отразява на нормалното взаимодействие с тях. Работата с родители се състои в провеждане на родителски срещи по теми, актуални за протичането на образователно-възпитателния процес в детските градини и училището. При нарушения по Правилника и налагане на наказания, системни отсъствия от училище и слаби оценки, се търси прекия контакт с родителите и се изисква съдействие за преодоляване на проблемите.

В процеса на приобщаване на децата от община Димитровград, логопедите в детските градини, психолозите в училищата и специалистите от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, гр. Хасково отделят важна роля на родителите. Една част от родителите нямат достатъчно информация за същността на нарушението на детето им, както и представа какви са възможностите за развитие и какъв е потенциалът на детето. В ежедневните си консултации специалистите,

работещи с децата и учениците се опитват да привличат родителите като партньори за реализиране на поставените цели и ги мотивират за сътрудничество в провеждането на терапиите, да им предоставят специализирана литература и информация, която да ги подпомага с цел подобряване на психологическия климат в семейството.

През настоящата учебна година съвместните дейности и инициативи на институциите, работещи с деца и ученици са били насочени към:

- провеждане на социално-психологически тренинг с родителите с информационна, обучителна, опознавателна и психотерапевтична цел;
- осъществяване на работни срещи с родители, които срещат трудности в училище, в екип с ресурсен учител, масов педагог, логопед, психолог и директор на ДГ с цел да се предприемат мерки в посока развитие и подобряване дейността с детето, преодоляване на конфликтни ситуации.
- включване в благотворителна дарителска кауза за набиране на средства за болни деца;
- участие на родители в извънкласни инициативи - празнуване на рождените дни на учениците, в изготвянето на мартеници, кулинарни състезания, спортни игри, коледни тържества и др.
- проведени консултации и обмяна на информация с родителите за различни форми и техники за работа с децата, използването на различни видове терапия - арттерапия, музикотерапия, кинезитерапия и др., съобразно индивидуалните потребности на детето.
- В ОП ДМЦ работата с родители на деца и ученици включва:
- предоставяне на актуална информация за дейностите на ОП ДМЦ на родителската общност - от педагозите по учебни групи, с рекламни плакати, дигитални, интернет сайт и др.;
- предоставяне на информация за постиженията на децата и на клубовете по интереси на организирани открити занимания, изложби, спектакли, спортни състезания и др.;
- участие на родители в дейностите на отделните групи – с дарения, съдействие при организацията и провеждането на различни инициативи, както и за поддържане на материалната и учебната база.

НАОП „Джордано Бруно” своевременно информира родителите за дейностите, проблемите и постиженията на децата в обсерваторията, прави родителите съпричастни в дейностите и проблемите на различните групи, като периодично организира различни учебни наблюдения с родители и деца, дни на отворените врати, отбелязване на световните дни на астрономията и космонавтиката и др.

3.5.2. Настоятелство

Родителската общност има представители в Училищните настоятелства на всички училища и детски градини.

Съгласно чл.265, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУО с цел създаване на условия за активни и демократично функциониращи общности към всяка детска градина и всяко училище от 15.09.2016г. има създадени обществени съвети. Общественият съвет е орган за подпомагане на развитието на детската градина и училището и за граждански контрол на управлението им.

Дейността на Обществения съвет включва:

1. одобрява стратегията за развитие на училището и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението й;
2. участва в работата на педагогическия съвет при обсъждането на програмите за превенция на ранното напускане на училище и за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, както и при обсъждане на избора на ученически униформи;
3. предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес въз

- основа на резултатите от самооценката на институцията, външното оценяване – за училищата и инспектирането на училището;
4. дава становище за разпределението на бюджета по дейности и размера на капиталовите разходи, както и за отчета за изпълнението му съгласно делегирания бюджет.
 5. съгласува предложението на директора за разпределение на средствата от установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на училището;
 6. съгласува училищния учебен план;
 7. участва с представител на родителите в комисиите за атестиране на директорите при условията и по реда на държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;
 8. съгласува избора от учителите на учебниците и учебните комплекти, които се предоставят за безвъзмездно ползване на учениците;
 9. сигнализира компетентните органи, когато при осъществяване на дейността си констатира нарушения на нормативните актове;
 10. дава становище по училищния план-прием;
 11. участва с представители в създаването и приемането на етичния кодекс на училищната общност и други.

3.5.3. Връзки с неправителствени организации, читалища, спортни клубове

Институциите в системата на ПУО имат изградени партньорски връзки с НПО, читалища и спортни клубове, които се изразяват в провеждане на инициативи като:

- организиране на общински, областни, зонални ученически игри по различните видове спорт;
- включване в тренинги и дискуссионни срещи по младежки програми;
- провеждане на Общински спортен празник, демонстративни състезания, ателиета;

Партньорството се осъществява с представители на спортните клубове в Димитровград. В общината има 13 лицензирани спортни клуба, които се финансират по общинска Програма за развитие на спорта сред децата и младежите. Ежегодно в общината се организират ученически спортни игри по Националния календар на МОН и ММС по 8 вида спорт, както и редица съвместни инициативи на детските градини и училищата с някои от спортните клубове, като:

- Спортен клуб по карате – за провеждане на занимания по детските градини и демонстрация на овладените техники в края на годината пред родителите.
- Спортен клуб по футбол - за провеждане на обучение на групи от деца и ученици, за организиране на ежегоден общински турнир с деца от детските градини.
- Спортен клуб по тенис на корт и на маса - за подготовка на деца и ученици по тенис на корт и на маса за организиране на временни групи.

3.5.4. Взаимодействие с институциите

- Институциите в системата на предучилищното и училищно образование (ПУО) са в постоянно взаимодействие с Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, Община Димитровград, Общински съвет, Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, гр.Хасково и РУО-Хасково с цел да бъде осъществена своевременна методическа, координационна, квалификационна и консултативна дейност чрез своите специалисти– ресурсни учители, психолози, логопеди в детските градини и училища по отношение на:

- консултации с родители на деца с различни проблеми и увреждания;
- добра координираност между дейността на логопед, психолог и ресурсен учител, позволяваща да се анализира състоянието на детето и съответно прилагане на адекватна помощ;
- добра и полезна за родителите комуникация между специалистите и учителите на групата/ класа, в които има деца със СОП.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа, съгласно чл.7 от Наредба за приобщаващото образование, за личностно развитие на децата и учениците в началото на всяка учебна година се определя координатор в детската градина или в училището, който има за задача да:

- координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с родителите, представителите на децата или с лицата, които полагат грижи за децата;
- координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина или в училището;
- осъществява връзката и координира работата с координаторите в детските градини и училищата, както и с останалите институции в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с деца, по отношение на предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- осъществява връзката и координира с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности и предоставянето на методическа подкрепа за работа с деца и ученици със специални образователни потребности от екипи на детски градини и училища, от центрове за подкрепа за личностно развитие, от юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза в областта на приобщаващото образование, както и от висши училища, в зависимост от конкретните потребности на детската градина или училището;
- осъществява връзката и координира със съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и провеждането на различни дейности, свързани с квалификация на педагогическите специалисти в детската градина или училище.

4. Списък на институциите, базирани в общината

4.1.1. Държавни институции:

- Агенция по заетостта;
- Дирекция „Социално подпомагане“;
- Районно управление на МВР.

4.1.2. Комисии:

- Експертно - консултативна комисия по общинските стипендии и финансово стимулиране на деца и младежи с доказани постижения;
- Комисия за управление на Програма „Димитровград на младите“;
- Общинска комисия за закрила на детето.

4.1.3. Постоянни комисии към Общински съвет:

- ПК „Икономическа политика и бюджет“;
- ПК „ТСУ, строителство и комунални дейности“;
- ПК „Култура, вероизповедания и средства за масова информация“;
- ПК „Аграрна политика и земеделие“;
- ПК „Търговия, общински пазари и тържища“;
- ПК „Транспорт и съобщения“;
- ПК „Европейски програми и опазване на околната среда и водите“;
- ПК „Образование, младеж и спорт“;
- ПК „Законност и обществен ред“;

- ПК „Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество”.

5. Заключение:

1. Системата за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) в Община Димитровград обхваща следните законодателно установени институции: седем общински детски градини, тринадесет училища, от които едно държавно и дванадесет общински, два общински центъра за подкрепа за личностно развитие (ОП ДМЦ и НАОП) и пет социални услуги за деца и младежи, извършващи дейности, съгласно чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО.

2. В Община Димитровград има изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование за обезпечаване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие, която се осигуряват там, където са детето и ученикът – в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие.

3. Регистрирани са потребности от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за 14,86% от децата и учениците на територията на община Димитровград, както следва: със специални образователни потребности - 3,84%, с изяви дарби – 9,22 %, в риск от социално изключване - 0,68%, с увреждания – 1,12%.

4. В Община Димитровград съществуват условия за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в системата за предучилищно и училищно образование, съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

5. На територията на Община Димитровград няма общински център за ресурсно подпомагане, а при установяване на потребност от такава подкрепа, грижата за децата и учениците се осъществява от държавната институция Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, гр. Хасково

6. Община Димитровград е разработила самостоятелно и прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез дофинансиране и общински образователни и младежки програми, програми за спорт, превенции, здраве и социални дейности.

7. Променящите се потребности на образователната система налага координираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

8. Съществува необходимост от прилагане на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми и фондове, за да се осигури допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност.

9. Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Димитровград е динамичен процес, който е оптимизиран в съответствие с разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващо образование (Обн. - ДВ, бр. 89 от 11.11.2016 г.)

Включването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците, съгласно изискванията на ЗПУО отваря пътя за трансформация на образователната

среда. Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и ученик. То е неизменна част от правото на образование на всяко дете.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците извежда на преден план динамичният аспект на обучителните отношения между ученика и учителя и отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и другия персонал, при който всеки един участва в процеса на разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване на всяко дете/ученик. Успехът на този процес минава през преместване на центъра на приобщаващото образование в детската градина и в училище, през овластяване на образователните институции и на тяхното лидерство, през превръщането на детската градина и училището в общност от професионалисти, които имат и знанията и уменията как да бъдат полезни на децата, които работят в отношения на доверие, в екип, с участието на родителите и най-вече - с участието на самите деца и ученици.

ЮЛИЯН СЕМЕРДЖИЕВ

Заместник - председател на

Общински съвет – Димитровград